

Física teatral

El Teatre de Salt presenta demà 'Copenhaguen', produïda per Bitó, amb text de Michael Frayn, en què actuen Marco, Renom i Arquillué

Heisenberg, la dona de Bohr, i aquest, en un moment de la trobada Foto: JOSÉ CARLOS LEÓN.

L'any 1941, a Copenhaguen, el danès Niels Bohr i l'alemany Werner Heisenberg, el mestre i l'alumne, tots dos físics, tots dos guanyadors del premi Nobel de física amb deu anys de diferència (1922 i 1932, respectivament), tots dos amics que van col·laborar a l'Institut de Física Teòrica i tots dos responsables de la formulació dels principis fonamentals de la Física Quàntica, van mantenir una entrevista en un moment especialment delicat, en plena Segona Guerra Mundial. Dinamarca és un país ocupat pels nazis; Heisenberg treballa per a l'Alemanya nazi i els dos investiguen la fissió nuclear. Després d'aquella conversa la seva relació es va trencar per sempre. Bohr, que era jueu, va fugir a Los Àlamos, als Estats Units, on va col·laborar en la fabricació de la bomba atòmica, mentre que Heisenberg va continuar treballant a Alemanya, que no va aconseguir fabricar la seva bomba atòmica. Heisenberg va ser perseguit per les temptatives de crear l'arma definitiva i al final de la guerra va ser reclus en una casa de camp a

Anglaterra.

El dramaturg anglès Michael Frayn, a partir de la trobada del 1942 de Bohr i Heisenberg, amb la participació de la dona del primer, Margrethe, fa una fabulació i en la seva obra, que porta com a títol el nom de la capital danesa, força una trobada d'aquests tres personatges, en què mira d'aclarir què va passar en aquella trobada. Parteix també d'una altra qüestió que és: "Som capaços de saber per què fem les coses?"

Ramon Simó és el director d'aquesta producció del TNC, Bitó Produccions i el CAER de Reus, i disposa d'un repartiment més que solvent, en què hi ha Rosa Renom, Lluís Marco (Bohr) i Pere Arquillué (Heisenberg). Simó explica que "el gran problema que tenen els personatges és que no poden refer la situació; en aquest sentit el text es pot circumscriure en una mena d'epistemologia de la intenció". El director (Aigües encantades, Arcàdia, La dama de Reus) afirma que l'obra tracta sobre "la responsabilitat dels científics, que durant la Segona Guerra Mundial van fer una mena de pacte fàustic amb el poder", de manera que el concepte que es tenia sobre la investigació com una activitat altruista i innocent, arrelada a l'humanisme optimista, desapareix, canvia radicalment, especialment amb l'ascens de Hitler i l'esclat de la contesa. Els científics havien de prendre partit i, després d'aquella trobada a Copenhaguen entre els dos físics, s'especula que la qüestió que va formular Heisenberg a Bohr era més de caire moral que científic: "Una persona com jo té, com a físic, el dret moral de treballar en l'explotació pràctica de l'energia atòmica?" Aquesta qüestió és la que, segons Simó, ens situa al nucli del conflicte. Però Frayn, que també és autor d'una comèdia com Pel davant i pel darrera, no fa un text pesant, complicat i amb tecnicismes, sinó una obra que funciona a molts nivells, apta sobretot, segons Simó, "per a gent amb ganes de saber, que descobriran que el món de la física nuclear forma part de la nostra quotidianitat, que començarà a saber com funciona, què significa i el nivell d'inconsciència amb què manipulem aquest tipus d'energia".

La fabulació sobre la trobada dels dos físics es podrà veure demà (21 h), al Teatre de Salt.

Publicat a:

-El Punt Comarques Gironines 01-04-2011 Pàgina 43

Font del document:

http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/391154-fisica-teatral.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss